

Until we are all equal

Дівчата-підлітки в кризовій ситуації:

Голоси з України,
Польщі та Румунії

Короткий звіт

Короткий звіт

Цей звіт є частиною дослідницької серії від Plan International, що називається “Дівчатка-підлітки в кризових ситуаціях”, в якій відображаються думки і переживання дівчаток-підлітків у віці від 10 до 19 років в умовах затяжних криз. Мета серії — дати читачам змогу почути їхні голоси і дізнатися про переживання під час кризових ситуацій, а також їхні погляди на те, як міжнародне співтовариство має реагувати на них.

У цьому звіті представлені результати дослідження, що проводилося в Україні, Польщі та Румунії в період з серпня по жовтень 2023 року за участю 135 дівчаток-підлітків, 36 хлопчиків-підлітків, 30 осіб, які здійснюють догляд за підлітками, і 15 ключових стейкхолдерів. [Ознайомтеся з повним звітом тут.](#)

Місця проведення досліджень

Усі імена, використані в цьому звіті, є псевдонімами. Під час цього дослідження не було зроблено жодної фотографії. Дівчата, зображені на фотографіях у звіті, відрізняються від тих, хто брав участь у дослідженні.

Що нам сказали дівчата?

- **Дівчата долають перепони, щоб отримати доступ до психологічної підтримки, якої вони потребують**

Підлітки в Україні, Польщі та Румунії демонструють ознаки тривалого психологічного впливу подій, пережитих ними під час війни, серед яких високий рівень стресу і тривожності, труднощі зі сном і нестійкі емоції. Підлітки та опікуни у всіх трьох країнах повідомили про серйозні проблеми з доступом до життєво важливих спеціалізованих служб психічного здоров'я, підкресливши, зокрема, обмежений доступ до безкоштовних послуг та брак інформації про них.

“Іноді мені здається, що війна йде не тільки зовні, але і в моїй голові”.

Олеся, дівчинка, 15-19 років, Україна

- **Дівчата не відчувають себе в безпеці як через активний конфлікт, так і через ґендерне насильство**

Безпека дівчат-підлітків, які живуть поблизу лінії фронту в Україні, постійно під загрозою, в той час дівчата-підлітки по всій країні кожен день зазнають загрози повітряних нальотів. У Польщі та Румунії дівчата-підлітки з числа біженців повідомляють про загрозливі показники щодо кількості сексуальних домагань та нападів як в Інтернеті, так і в громадських місцях. Вони піддаються цим формам ґендерного насильства настільки часто, що їхній досвід здається їм нормальним.

“Я боюся гуляти сама через історії про напади”.

Дарина, дівчинка, 10-14 років, Польща

➤ **Довгострокові наслідки порушення освітнього процесу становлять серйозну проблему для підлітків і осіб, які здійснюють догляд за ними**

Вже п'ятий навчальний рік поспіль учні з України стикаються з постійними перепонами у навчанні, починаючи з пандемії COVID-19 у 2020 році. Підлітки та їхні опікуни все більше непокояться через довгострокові наслідки порушення навчального процесу та про те, як це вплине на їх доступ до подальших можливостей освіти та працевлаштування. Онлайн-заняття залишаються необхідним заходом безпеки багатьох в Україні, але підлітки повідомили, що стикаються з серйозними проблемами через такий спосіб навчання. Для тих, хто був переміщений за кордон, труднощі у вивченні місцевих мов є серйозною перешкодою на шляху до академічної успішності.

“Я не могла відвідувати школу протягом декількох місяців після переїзду за кордон. У мене не було ані ноутбука, ані Інтернету. Ми нічого з собою не взяли. Вдома у нас нічого не залишилося.”

Ханна, дівчинка, 15-19 років, Україна

“З тих пір як я приїхала до Польщі, я отримую дуже погані оцінки. Хоча я так старанно вчуся, особливо польській мові, всі мої оцінки досі “F”.

Олександра, дівчинка, 10-14 років, Польща

➤ **Дівчата потребують допомоги, щоб отримати доступ до всебічної сексуальної освіти та якісних та доступних послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я**

Табу та дезінформація щодо тем, що стосуються сексуального та репродуктивного здоров'я, зберігаються ще з часів до ескалації війни в Україні. Онлайн-заняття ще більше обмежують сексуальну освіту. Підлітки в усіх трьох досліджуваних країнах повідомили, що не знають, де отримати доступ до доступних послуг у сфері сексуального та репродуктивного здоров'я або адекватної інформації про своє сексуальне та репродуктивне здоров'я. Багато хто з них шукає інформацію в Інтернеті.

“Сексуальне і репродуктивне здоров'я було однією запланованих тем на уроках біології. Однак наш учитель просто вирішив пропустити цю тему. Більшість вчителів навіть уникають надання дуже обмеженої інформації на уроках біології”.

Юлія, 15-19 років, Дівчина, Україна

➤ **Війна одночасно зміцнює традиційні гендерні ролі та надає можливості піддати їх сумніву.**

Знищення домашнього господарства через війну створило додатковий тягар, особливо для дівчат, які традиційно виконують функції догляду за дітьми. Однак це також продемонструвало здатність жінок очолювати домогосподарства, приймати рішення та бути годувальницями, кидаючи виклик традиційним гендерним уявленням.

“...зараз багато чоловіків пішли на фронт, так що цивільне життя тепер в основному залежить від жінок... і я думаю, що це допомагає жінкам усвідомити свою незалежність, свою здатність діяти”.

Емілія, дівчина, 15-19 років, Україна

➤ **Підліток хочуть внести свій вклад у відновлення України в більш інклюзивній формі**

Виходячи за рамки практичних аспектів післявоєнного відновлення, дівчата і хлопчики-підлітки з України хочуть приділяти пріоритетну увагу психічному здоров'ю, освіті і створенню більш інклюзивного суспільства, в якому люди в усьому їх різноманітті зможуть процвітати. Дівчата-підлітки, яких так часто усували від процесу прийняття рішень, продемонстрували ту вирішальну роль, яку вони повинні грати в процесі відновлення України.

“Я бажаю майбутнього, в якому буде більше суспільного визнання і менше упереджень один проти одного”.

Олекса, дівчинка, 15-19 років, Румунія

Висновки та рекомендації

Дослідження показало, що, хоча підлітки рішуче і стійко справляються з цією кризою, існують серйозні прогалини в доступі до основних якісних послуг в області психічного здоров'я, сексуального і репродуктивного здоров'я і освіти. Дівчата-підлітки, які вже відчувають високий рівень стресу і тривоги, спричинений досвідом війни і переміщення, також стикаються з численними стресами, зокрема загрозами їхній безпеці і загрозливими показниками сексуальних домагань, катастрофічними втратами у навчанні, соціальною ізоляцією, проблемами з інтеграцією і різким перериванням їхнього підліткового віку тягарем дорослих обов'язків. Дівчатка-підлітки з України знають, що їм потрібно не просто пережити війну, а й побудувати безпечне, здорове і більш рівноправне майбутнє для всіх. Саме тому вони повинні бути залучені в процеси прийняття рішень.

Нижченаведені рекомендації засновані на їхніх пріоритетах.

Повний список рекомендацій наведено в [основному звіті](#)

В Україні, Польщі і Румунії:

- Донори, що працюють з національними та місцевими органами влади, повинні **підвищувати стійкість систем захисту дітей, освіти та охорони здоров'я**.
- Національним та місцевим органам влади за підтримки донорів **слід в терміновому порядку розширити доступ до послуг з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (ПМСД)** для підлітків та осіб, які здійснюють догляд за ними, українською та російською мовами. **У соціальних мережах слід провести широкомасштабну інформаційну кампанію кількома мовами**, щоб підвищити обізнаність громадськості про послуги з охорони психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.
- Місцевим органам управління освітою під керівництвом національних міністерств освіти та місцевих постачальників освітніх послуг необхідно розробити **локальні стратегії** для усунення значних проблем з навчанням, які особливо гостро відчуваються у віддалених районах, і організувати **очні заняття для** поліпшення навичок соціалізації та соціальної згуртованості підлітків. Це включає в себе визначення шляхів переходу, які дозволять дітям шкільного віку з України реінтегруватися в офіційну українську систему освіти.
- Міжнародним донорам та національним органам влади **необхідно продовжувати підтримувати освітні програми** як ключову платформу для соціальної згуртованості в Україні та приймаючих країнах.
- В рамках своїх зобов'язань щодо боротьби з ґендерним насильством національні органи **влади повинні включити профілактику ГОН до програм підвищення обізнаності про безпеку в Інтернеті**, щоб убезпечити дівчат-підлітків від зростаючих ризиків сексуальної експлуатації, насильства та торгівлі людьми в Інтернеті та в реальному житті.
- Органам освіти слід **інтегрувати всебічну сексуальну освіту, навчання принципам шанобливих стосунків та запобігання сексуальному насильству** з раннього віку як стандартні елементи шкільної програми.
- Національним органам охорони здоров'я та освіти слід підтримувати та ініціювати проекти, **що розширюють доступ до комплексної сексуальної освіти кількома мовами**, а також безкоштовний та конфіденційний доступ до інформації про сексуальне і репродуктивне здоров'я та права онлайн, по телефону, у соціальних мережах та особисто.
- Міжнародним донорам та національним органам влади слід заохочувати **безпосередню участь дівчаток-підлітків і молодих жінок у всьому їх різноманітті на всіх форумах з прийняття рішень**, в тому числі шляхом створення спеціальних консультативних механізмів. Участь має бути забезпечена для найбільш маргіналізованих груп населення, таких як представники ромської громади, представники ЛГБТІК+ спільноти та молоді люди з інвалідністю.

Until we are all equal

Подяка

Цей короткий звіт був написаний Дженні Ріветт на основі дослідження, проведеного Scruples Research. Він був замовлений Plan International у Східній та Центральній Європі за сприяння наступних міжнародних офісів Plan: Plan International Україна, Plan International Польща та Plan International Румунія, а також партнери Plan International у трьох країнах дослідження: **“Слов’янське серце”** і **“Руки друзів”** в Україні, **Польська гуманітарна акція (РАН)** у Польщі та **Національний фонд підтримки молоді (FNT)** в Румунії.

Ми хотіли б подякувати дівчатам та хлопцям-підліткам, їхнім опікунам, а також працівникам НУО та громадським організаціям, які брали участь у дослідженні. Без їх внеску це дослідження було б неможливим.

Особлива подяка також висловлюється Луїзі Аллен, Лоусону Бранноку, Олені Дудко, Маріанні Роулі, Свену Коппенсу, Камілі Маріньо, Айї Саїд, Наталії Байтемировій, Домініці Чікокке, Анжелісі Дівені, Крістіні Андерсон, Анні Максван, Ріліану Агуносу, доктору Люсії Рост, доктору Жаклін Галлінетті, Кетлін Шервін, Енцо Табету Круз, Ліндсі Хатчінсон, Професор Морін Фордхем і студентам-соціологам Києво-Могилянської академії, які внесли свій вклад в огляд літератури.

Фотографія на обкладинці: Дві сестри і подруга, які живуть в центрі розміщення сімей внутрішньо переміщених осіб в Україні. Альбіна Винар © Plan International

Ілюстрація: **Женя Оліїнк**

Дизайн: **Емі Рейнеке (Аму Reinecke)**

Редактор: Анна Браун

Про Plan International

Plan International — незалежна гуманітарна організація, що займається питаннями розвитку, яка відстоює права дітей і рівність дівчат. Ми віримо в силу та потенціал кожної дитини, але знаємо, що він часто пригнічується бідністю, насильством, соціальною ізоляцією та дискримінацією. І найбільше від цього страждають дівчатка.

Працюючи разом з дітьми, молоддю, прихильниками і партнерами, ми прагнемо до побудови справедливого світу, усуваючи корінні причини проблем, з якими стикаються дівчата й вразливі діти. Ми підтримуємо права дітей від народження до досягнення ними повноліття і даємо їм можливість підготуватися до криз і негараздів і реагувати на них. Ми вносимо зміни в практику та політику на місцевому, національному та глобальному рівнях, використовуючи наше охоплення, досвід та знання.

Ось уже понад 85 років ми об’єднуємо інших переконаних оптимістів, щоб змінити життя всіх дітей у більш ніж 80 країнах.

Ми не зупинимося, поки всі не стануть рівними.

Plan International

International Headquarters Dukes Court,

Duke Street, Woking,

Surrey GU21 5BH, United Kingdom

Tel: +44 (0) 1483 755155

Fax: +44 (0) 1483 756505

E-mail: info@plan-international.org

plan-international.org

Plan International East and Central Europe

Published in 2024. Text © Plan International

facebook.com/planinternational

x.com/planglobal

instagram.com/planinternational

linkedin.com/company/plan-international

youtube.com/user/planinternationaltv